N°. 141. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 15 en 16 Junij.



SCHUTTERIJ.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, maken bij deze aan de belanghebbenden bekend, dat de Alphabetische naamlijst van de Ingeschrevenen voor de Schutterij, van de ligting van 1834, ter Stadhuize alhier ter inzage van iegelijk zal voorhanden liggen, van den 10 tot den 15 Junij, des voormiddags van 9 tot 12 uren, ten einde een ieder in staat zoude zijn, om, ingeval hem eenige personen of omstandigheden mogten bekend zijn, die op dezelve nog zouden behooren te worden aangeteekend, of daarvan moeten worden weggelaten, zulks aan het Plaatselijk Bestuur kennelijk te maken.

Dat de loting voor de Schutterij, tusschen de ingeschrevenen van dezen jare, zal plaats hebben, ten Stadhuize onder toezigt eener Commissie uit het Bestuur, op Woensdag, den 18den Junij des voormiddags ten 10 ure precies; wordende de belanghebbenden bij deze gelast, zich ter plaatse en op dato voormeld te laten vinden, ten einde aldaar, voor de dienst der Schutterij te loten, of zulks door behoorlijke, bij de gedachte Commissie bekende gemagtigden te laten doen; zullende voor hen die persoonlijk afwezend mogten blijven, en zich niet op vorenstaande wijzen hebben doen vertegenwoordigen, door een der leden van de Commissie worden getrokken.

En dat, eindelijk, den belanghebbende personen, bij de loting, de gelegenheid zal worden opengesteld, om de redenen van vrijstelling, waarop sommigen aanspraak zouden mogen maken, ter kennisse van de genoemde Commisse te brengen, met aanduiding van het art. der wet en het onderdeel van dien, waarop zij hunne reclame hebben gegrond.

En opdat niemand hiervan onwetenheid zoude kunnen voorwenden, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is.

BREDA, den 9. Junij 1834.

D E R O Y, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad
H. W. S C H A U I K E S.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, brengen bij deze ten verzoeke der Distrikts-Commissie tot aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst, in de Nederlanden, gevestigd binnen deze Stad, ter kennisse der Ingezetenen, dat de gewone Kollekte voor gedachte fonds van dit jaar, zal plaats hebben op *Donderdag* den 19 Junij aanstaande; terwijl, naar aanleiding van het besluit van Z. Exc. den Heere Gouverneur dezer Provincie, van den 9 Mei 1834 A. No. 44 (Prov. blad No. 56), de volgende inlichtingen en consideratien, tot prikkel eener milde deelneming mogen dienen.

» Dat de uitgaven van het premitive fonds, door derzelver inkomsten » niet kunnen worden bestreden, waardoor het oorspronkelijk kapitaal bij » ieder jaar moet inkrimpen, en dat de middelen van het nieuwe fonds, » hetwelk bepaaldelijk strekt ten behoeve der nagelaten betrekkingen van » gesneuvelden, en ter ondersteuning van verminkten in den strijd, gevoerd » ten gevolge van den Belgischen opstand, ontoereikende zijn, om alle de » deelgeregtigden tot hetzelve, duurzaam te kunnen ondersteunen, zoo dat » beide die fondsen de milde bijdragen der Ingezetenen zeer behoeven.

» Dat de instandhouding niet alleen, maar zelfs de uitbreiding van die » Vaderlandslievende instellingen, door ieder Nederlander te meer ter harte » zal genomen worden, omdat die instellingen, waaraan ook de oprigting » van het invalidenhuis te danken is, niet slechts een der menigvuldige » bewijzen opleveren, van de menschlievendheid der Ingezetenen, maar » ook tot bewijs verstrekken, van derzelver erkentenis voor 's Lands ver- » dedigers, welke de eer en de onafhankelijkheid van Nederland zoo waar- » diglijk ophielden.

» Dat de verminkten en de nagebleven betrekkingen der gesneuvelden, » nog in het bijzonder aanspraak op de erkentenis der Noord-Brabanders » hebben verkregen, omdat het Nederlandsche Leger, bij elk onheil dat aan » Ingezetenen van deze Provincie te beurt viel, en nog onlangs bij de ram- » pen door de jongste stormen en overstroomingen veroorzaakt, zoo kracht- » dadig tot verzachting daarvan bijdroeg."

En Burgemeester en Wethouders, durven zich dan ook allezins vleijen, dat de Ingezetenen bij vernieuwing blijken van hare weldadige gezindheid zullen geven, en alzoo de gelegenheid bevorderen, om de deelgeregtigden, wier aantal nog steeds vermeerdert, bij voortduring te ondersteunen.

BREDA, den 9den Junij 1834.

D E R O Y, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad
H. W. S C H A U I K E S.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BRUSSEL. — De discussie bij de belgische vertegenwoordigers heeft gisteren geloopen, over het 90ste artikel der wet op de gewestelijke organisatie, strafbepalingen houdende op de onwettige vereenigingen van de provinciale raden. Onderscheiden leden zich tegen de strengheid dezer bepalingen verklarende, werd het artikel eerst na eenige wijziging aangenomen. — De commissie van de kamer, voor de zaken de nijverheid betreffende, heeft zich vereenigd met het voorstel van den heer *d'Hoffschmidt*, wegens den uitvoer van het hoornvee.

— Bij een besluit van vorst *Leopold* van den 31sten ll. is aan den heer *Goblet* demissie verleend van zijne hem opgedragen, doch niet vervulde, functien van buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister te Berlijn. Bij het besluit wordt tevens bepaald, dat hij de beide genoemde rangen zal blijven behouden, om als zoodanig later aan de onderhandelingen te Londen te kunnen deel nemen, gelijk hij zulks vroeger gedaan heeft.

— Het brusselsch blad *l'Eclair* houdt het volgende: » Bijna geen week gaat er om, dat wij geen kerk-diefstal hier of daar gepleegd, te vermelden hebben. Thans heeft er een in die van Mornimont plaats gehad. Het moet gezegd worden, dat de lieden, die deze nieuwe soort van industrie beoefenen, bij uitnemendheid door de zorgeloosheid van de meeste onzer gemeentebesturen begunstigd worden." — Te Brussel is voor een paar dagen ook weder een aanmerkelijke diefstal aan juweelen bij een goudsmit in de Magdalenastraat, ter waarde van 6,000 franken, gepleegd.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 98⅝; Braz. 77; Sp. perpet. 75¼, 75; 3 pCt 48⅝; Uitgest. 18¼; Sicil. 93¼; Rom. L. 96¼.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den Junij.

In het officieel dagblad van Madrid van den 2den dezer, vindt men de vroegere berigten omtrent de zaken in Portugal aldus bevestigd:

» Volgens de rapporten van den opperbevelhebber van het operatie-leger aan den minister-secretaris van staat en van oorlog, van den 29sten en 30sten Mei, en volgens andere depeches bij het gouvernement ontvangen, zouden dom *Miguel* en don *Carlos*, den 30sten Evora verlaten hebben, om zich, de eerste te Sines, de tweede te Aldea Galliga, met hun gezin en bedienden, in te schepen.

» De troepen van dom *Miguel* zouden huiswaarts keeren, onder het genot der amnestie door Z. K. M. den hertog *van Bragansa* verleend. De aanhangers van don *Carlos*, die zich bij hem te Evora bevonden, worden naar het binnenste van Portugal vervoerd, om daar de beslissing af wachten die het Spaansch bestuur ten hunnen aanzien zal nemen.

» Elvas, Campo Myor en Augeela, door de Spaansche troepen geblokkeerd, waren op het punt zich over te geven, althans de onderhandelingen geopend."

De bepalingen van het verdrag, door den graaf *van Saldanha* met den generaal *Lemos* gesloten, komen ten aanzien van dom *Miguel* hoofdzakelijk op het volgende neer:

„ Naar aanleiding zijner hooge geboorte wordt hem een jaarlijks pensioen van 60 conto's realen (nagenoeg 375,000 franken) gewaarborgd, en de vrije beschikking over zijne eigene goederen gegeven, onder voorwaarde dat hij de juweelen en andere kostbaarheden aan de kroon, of aan bijzondere personen behoorende, teruggeve.

„ Op den 31 Mei zou hij Evora verlaten, en zich, overeenkomstig het tractaat van 22 April, op een oorlogsvaartuig van een der vier verbondene mogendheden inschepen, om in alle veiligheid, en met de achting aan zijnen rang verschuldigd, naar zoodanige haven te worden overgebragt, als hij zal aanwijzen:

„ Binnen veertien dagen is hij gehouden Portugal te verlaten, en deszelfs grondgebied of dat van Spanje nimmer meer te betreden, noch ook op eenige wijze tot stoornis der rust in beide rijken mede te werken; zullende bij overtreding alle regt op bovengemeld pensioen verloren zijn.

» Aan de bevelhebbers van troepen of steden, en aan alle autoriteiten die zijn gezag erkennen zal onmiddelijk van zijnentwege gelast worden, zich aan het gouvernement H. Z. G. M. dona *Maria* te onderwerpen.

— Onder dagteekening van den 5den dezer schrijft men van de Spaansche grenzen:

» De generaal *Zapatero*, die nachts aan het hoofd van 3000 man uit Bilbao getrokken zijnde, heeft de insurgenten vervolgd. In een dorp drie uren van de stad verwijderd, overviel hij de junta van Biscaije, met ongeveer 700 harer aanhangers. De meeste derzelve zijn over de kling gejaagd; de overige, waaronder 11 officieren, gevankelijk te Bilbao binnengebragt.

» Van eene andere zijde heeft *El Pastor* de junta van Navarra na een hevig gevecht uiteen gejaagd. In beide provinciën houdt men de insurgenten voor geheel gedesorganiseerd.

— Het hof van assises houdt zich sedert twee dagen met eene vrij belangrijke zaak bezig. Toen men bij de laatste onlusten van den 13den en 14den April vrij algemeen de agenten van policie en de municipale garde ten laste legde, dat beide tegen de

gevangenen met onbarmhartige wreedheid te werk gingen, vond een der heethoofden van de republikeinsche partij, de bekende *Gervais*, die zelf in verzekerde bewaring was genomen, goed om van die wreedheden, waarvan hij onder anderen op het binnenplein der prefecture van policie getuige zoude geweest zijn, een allerzonderlingst en waarschijnlijk overdreven tafereel in den *Messager* te doen plaatsen. Ter dier zake door den prefect van policie wegens laster aangeklaagd, werd hij door het Hof van assises, bij arrest van den 10den Mei, met den uitgever van genoemd dagblad, bij defaut, tot gevangenisstraf en boete veroordeeld. Thans zijn beide tegen dat gewijsde in oppositie gekomen, en verlangen zij, door de heeren *Mauguin* en *Moulin* als verdedigers bijgestaan, door getuigen te bewijzen, dat hunne klagten niet ongegrond waren, dat er werkelijk verregaande en nuttelooze mishandelingen hebben plaats gehad. De heer *Gisquet*, als civiele partij, blijft het tegendeel beweren, en wil zulks ook van zijne zijde door getuigen staven. Hiervan is het gevolg dat er niet minder dan 167 personen zijn gedagvaard, om ten deze hunne verklaringen af te leggen. Het twintigtal dat gisteren werd verhoord, was voor het grootste deel in de zaak die bij het hof der pairs aanhangig is, betrokken, en dus geneigd de politie in het ongelijk te stellen.

— Heden (11 *Junij*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 106.05; op tijd 106.25; 3 pCt. kont. 78; op tijd 78.20; Nap. renten kont. 95; op tijd 95.40; Sp. perpet. kont. 77¼; op tijd 77½; 3 pCt. 47⅞ kont.; 47⅞ op tijd; Cortes 34¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den Junij.

Naar men verneemt heeft Z. M. onlangs, bij besluit, vergunning verleend tot de geheele herstelling en in orde brenging van het praalgraf van den admiraal *de Ruyter*, in de nieuwe kerk te Amsterdam.

— Gisteren overleed alhier, in den ouderdom van ruim vijf-en-vijftig jaren, aan de gevolgen eener uitteerende ziekte, een onzer verdienstelijke stadgenooten, de heer *P. J. Gommers*, in leven stads-chirurgijn, vroedmeester en officier van gezondheid bij de rustende schutterij te dezer stede. Reeds van zijne vroege jeugd legde hij zich met ijver op zijn kunstvak toe, en begaf zich later naar Parijs, met oogmerk om zich in hetzelve te volmaken, en zijnen lust voor de wetenschappen tot zijn vak behoorende te bevredigen. In 1809 in deze zijne geboorte-plaats teruggekomen en zich alhier neergezet hebbende, werd hij, in het jaar 1818, door de regering onzer stad, tot stads-chirurgijn en vroedmeester benoemd, zoodat de heer *Gommers* gedurende 25 jaren zijn nuttig beroep in deze stad, steeds met het gelukkigst gevolg, heeft uitgeoefend, en 16 jaren van stadswege deze zijne betrekking heeft bekleed.

Met voorbeeldelooze zorg en onvermoeiden ijver in zijne eervolle betrekking werkzaam, waarvan onder anderen blijken kan, dat door hem ten minste acht eermedailles voor het inenten der koepokstof zijn behaald, had hij zich aller achting en genegenheid verworven. Die ijver verflaauwde ook niet in de laatste jaren, toen hij, zich zwakker gevoelende, nogtans zich-zelven nacht noch dag spaarde, om zijnen lijdenden medemensch te hulp te komen, aan welke edele zelfopoffering wel voor een deel 's mans vroegere dood moge worden toegeschreven, zijnde dezelve een wezenlijk verlies voor dezer stads ingezetenen, bij wien nog lang het aandenken aan dezen hunnen verdienstelijken medeburger zal bewaard blijven.

— Bij uitspraak der regtbank van enkele policie te Amsterdam zijn dezer dagen de suiker-raffinadeurs *C. de Bruyn en Zonen*, wegens het gebruik maken eener valsche balans, veroordeeld geworden elk in eene geldboete, gelijk staande met vijftien francs, gevangenzetting gedurende vijf dagen en in de kosten van het gevoerde proces.

— Den 7den dezer is te Amsterdam gearresteerd een Duitscher, *Ludwig Sasse*. Men hield hem om verschillende redenen verdacht van *valsche muntstukken* te hebben vervaardigd. Hij heeft dan ook in een verhoor voor den regter van instructie beleden, dat hij *guldens*, *daalders*, enz. naar de echte muntstukken had afgegoten.

De voorstanders van de staatkunde, door de Fransche en Engelsche kabinetten gevolgd, zijn thans van vreugde opgetogen over het - zoo zij zich uitdrukken - *bevredigen* van het Pijrijnesche schiereiland. Ook wij zouden in die vreugde deelen, wanneer wij den afschuwelijken burger oorlog aldaar voor geëindigd hielden. Maar is die oorlog, mogen wij vragen, met de verwijdering van twee hoofden wel wezenlijk geëindigd? De openbare strijd tusschen de kampvechters om twee betwiste troonen, moge zulks zijn, doch de aandacht daarvan gewend, zoo zal nu hoogstwaarschijnlijk het tooneel geopend worden voor de inwendige woelingen waarvan Engeland en Frankrijk, elk in hun bijzonder belang, zullen gebruik maken. Ook de Spanjaarden en Portugezen zullen nogmaals moeten ondervinden, wat het zegt zich aan Frankrijk en Engeland aan te sluiten en aan de raadgevingen dier kabinetten gehoor te geven. Het valt intusschen, van de andere beschouwd, niet te ontkennen, dat de invloed van den omwentelingsgeest, door dit oogenschijnlijk wel gelukken van de reeds voor lang gevormde plannen, in krachten is toegenomen, en dat dit welligt aanleiding tot geven, om thans ook Belgie in het reeds viervoudige verbond op te nemen, tot welk vermoeden een kunnen bijdragen de gedurige vereenigingen van de Fransche, Engelsche, Portugesche, Spaansche en Belgische afgezanten, in den laatsten tijd. Welligt zal men daartegen willen aanvoeren, dat het viervoudige verbond, geene andere doeleinden hebbende dan de bevrediging van het schier-eiland, en deze, naar het zeggen, nog goed als verkregen zijnde, de toe-

[illegible]

treding van andere rijken noodeloos wordt. Met deze wijze van beschouwen kunnen wij ons echter niet vereenigen, uit hoofde wij wel degelijk andere bedoelingen in de handelingen van Engeland en Frankrijk zien; bedoelingen reeds zigtbaar in hunne toerustingen ter zee, en in het rondzenden eener menigte van propagandisten naar Duitschland en Polen. Nog hebben beide kabinetten, en vooral Frankrijk, zoo het schijnt niet afgezien van het voornemen om Duitschland in beweging te brengen, hoewel ook dit laatste land zelve heeft moeten lijden, aan de gevolgen van het stelsel, dat aldaar de nieuwe orde van zaken had aangenomen. Meer en meer beginnen de beginselen, waardoor de staatkunde van Europa zich in twee groote deelen splitst, openlijk uit te komen, zich steeds steeds scherper af te teekenen, en zich tot eene ontknooping voor te bereiden; terwijl de kwestien, die eene spoedige afdoening vereischten, wederom geheel op den achtergrond worden verplaatst. Opmerkelijk is het, dat juist thans ook weder de oostersche aangelegenheden op het tapijt worden gebragt, hoezeer de aanleiding daartoe zoo diep in het duistere ligt, dat niemand zich deswege eene verklaring weet te geven. Volgens het gevoelen van een engelsch blad, zouden de krijgstoerustingen ter zee, in deze loopende oogenblikken door Frankrijk en Engeland ondernomen, zonder wezenlijke aanleiding geschieden, alleen ten doel hebben, om de nog onbekende voornemens der Noordsche staatkunde, en vooral die van het Duitsche verbond, dat door Rusland geruggesteund wordt, indachtig te houden, dat men thans in staat zou zijn, ze aan vele zijden te gelijk te occuperen. Door deze toerustingen, zoude men de magt der Noordsche mogendheden willen neutraliseren, om alzoo het *status quo* te bewaren.

Wat hier ook van wezen moge, onder al de onheilspellende voorteekenen is het echter bemoedigend, op te merken, dat de tegenwoordige Fransche en Engelsche kabinetten ook in hunne algeheele vrijheid van handelen belemmerd worden door de behoudende partijen, welke, ook van haren kant, er verre afzijn, om hare zaak als verloren te beschouwen. Met eenigen meerderen grond dan vroeger houdt men het er voor, dat het ministerie *Greij* zijnen langsten tijd van duur gehad heeft, en dat de behoudende partij, nu de regten der gevestigde kerk, waaraan de groote massa van het Engelsche volk zoo gehecht is, in het spel zijn gekomen, de grootste kansen voor zich heeft, om bestemd te worden het tegenwoordig ministerie op te volgen. De vreugde kon derhalve wel eens in teleurstelling overgaan, wanneer het er op aan zoude komen, om een besluit te nemen. Bemoedigend is het, wat ons betreft, dat, hoe de zaken ook keeren mogen, de gebeurtenissen ons vereenigd, eensgezind, verhard tegen ongelukken en bereid zullen vinden, om het goede regt, te midden van den maalstroom van begrippen, te bewaren en te verdedigen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 11den Junij.

Z. M. de koning van Zweden is met Z. K. H. den kroonprins den 31 Mei van Stockholm naar Upsala gereisd, welke stad hij sedert vijftien jaren niet had bezocht, en waar hoogstdezelven met levendige geestdrift ontvangen zijn.

— De kamer der Beijersche afgevaardigden heeft de wet op de hypotheek- en wisselbank met 92 tegen 11 stemmen aangenomen. Waar die bank gevestigd zal worden, is nog niet bepaald, maar de keus daarvan aan de maatschappij overgelaten.

— De Sardinische gezant bij het Zwitsersch bondgenootschap, baron *Vignet*, is op den 1sten dezer van Bern komende en zich naar Chambery begevende, te Genève gepasseerd. Het blijkt echter niet dat door zijn vertrek alle onderhandelingen zijn afgebroken, maar meent men veeleer dat het verblijf des konings van Sardinien in Savoye tot deze reize aanleiding gaf. Met dit al schrijft men uit Genève, dat eerstdaags de maatregelen, waarmede het bondgenootschap werd bedreigd, ten uitvoer zouden worden gelegd, zoodat de groote landeigenaars zich haasten hunnen voorraden voorraad van levensmiddelen uit te voeren, en de schippers, voor een embargo vreezende, den oever van Chablais hadden verlaten, en in de Zwitsersche haven aan het meer eene schuilplaats zochten.

In andere kantons vleide men zich nog immer, dat de zaken niet tot zulk een uiterste zouden gebragt worden, en is het algemeen gevoelen, dat aan een groot deel van Zwitserland de vriendschappelijke betrekkingen met de naburige staten al te veel voordeel aanbrengen, om die niet zoo lang zulks immer mogelijk is, te onderhouden.

De voorzitter van den staatsraad van het kanton Neuenburg, is met eene gewigtige zending, waarvan echter het doel onbekend schijnt, naar Bern vertrokken. — Over het ontwerp van afscheiding van dit kanton wordt steeds zeer verschillend geschreven.

— In brieven uit Napoli-di-Romania van 6 April leest men: "In het binnenste van ons land heerscht rust; maar dit is minder het geval aan de zuidelijke en noordelijke grenzen. In het zuiden hebben de Mainoten de wapenen nog niet nedergelegd: hunne opperhoofden leven nog altijd in hunne versterkte en van geschut voorziene kasteelen en beoorlogen elkander. In den laatsten tijd heeft het regentschap verscheiden maatregelen genomen, om dien staat van zaken een einde te doen nemen. De kapitein *Zanetáky*, de magtigste der opperhoofden in het oostelijke Sparta, is naar Napoli ontboden, en werkelijk aldaar verschenen. Men verlangt van de kapitani's, dat zij hunne kasteelen afbreken of ten minste ontwapenen. Elk hunner verklaart zich daartoe bereid, mits ook de overigen zulks doen, omdat zij anders, bij gemis van krachtdadige bescherming van de zijde der regering, weerloos aan de aanvallen hunner vijanden blootgesteld zouden zijn. Deze betuigingen schijnen niet zeer opregt te zijn; daarom heeft het regentschap besloten het onder bevel van den majoor von [illegible]

[illegible]

uit Beijeren aangekomen bataillon derwaarts te doen vertrekken, ten einde de ontwapening der Mainoten door te zetten. Naar Kalamata zijn drie kompagnien en eene batterij opgerukt, om eerstgenoemd bataillon te ondersteunen.

» Aan de noordelijke grenzen heeft de onrust in den laatsten tijd toegenomen. De pacha van Janina, die zich tegenwoordig te Larissa ophoudt, werft veel ongeregeld krijgsvolk aan, en heeft grooten toeloop van de uit Grijkenland uitgeweken Palikaren. Wat hij beoogt, weet men niet. Hij zegt, dat hij zich tegen den pacha van Scutari wapent; maar op onze grenzen vermoedt men, dat hij kwade oogmerken jegens ons koestert, en is deswege zeer bezorgd. Daar wij geene ongeregelde troepen meer hebben, zoo heeft men een deel der uit dezen gevormde gendarmerie naar de grenzen doen trekken. De in Missolonghi aangekomen troepen worden insgelijks derwaarts gezonden; er worden blokhuizen opgerigt, en de vestingen Karababa en Chalkis worden in staat van verdediging gesteld..."

— Berigten uit Konstantinopel, van den 20sten mei melden:

» Volgens tijdingen uit Smyrna, was het eskader onder *Hassan Bey*, bestaande uit een fregat, twee korvetten, vier brikken, twee goeletten en vijf kotters, den 5den mei voor Samos aangekomen, en een Turksch officier aan land gegaan, om de bewoners van dit eiland tot onderwerping aan te manen. Men hoopte algemeen dat het niet noodig zou zijn, om tot uiterste maatregelen over te gaan, en de onderwerping goedwillig zonde plaats hebben."

Het dagblad van Smyrna verzekert, dat de ingezetenen van Samos over het algemeen gunstig voor de Porte gestemd zijn.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Ter aanvulling der bijdragen, ten bewijze dat de klassische regtsstudie in *Duitschland* steeds grondige beoefenaars vindt, opgegeven in ons n°. van 22 Mei ll., moet nog gevoegd worden het werk van Haenel over de Glossen van het Romeinsche Regt. De groote waarde dezer Glossen voor de verklaring van het Romeinsche Regt wordt door alle grondige Regtsgeleerden erkend, hoezeer ook in onzen tijd velen op dezelve met verachting zijn beginnen neder te zien. De studie van dit gedeelte des Regts was intusschen uiterst moeijelijk, door de onvolledige en vrij zorgeloos bearbeide afdrukken, welke er van bestonden. De Heer Haenel was, door zijne diepe inzigten in het Wetenschappelijke leven der middeleeuwen en door den rijken schat zijner Bibliotheek, bij uitnemendheid berekend voor de taak, om dit vak van geleerdheid naar behooren op te helderen. Hij heeft die taak volbragt in een te *Leipzig* onlangs uitgegeven werk, *Dissensiones Dominorum, sive controversiae veterum juris Romani interpretum, qui glossatores vocantur.* Over den inhoud en de inrigting van het werk en over de gebruikte hulpmiddelen heeft de Schrijver verslag gedaan in eene voortreffelijk geschrevene voorrede.

Frankrijk. — De Heer Gohier heeft, zegt men, een middel gevonden om de hevigheid en de rigting van aardbevingen te bepalen. Aan het werktuig, 't welk hij daartoe bezigt, heeft hij den naam van *seismometer* (aardbevingsmeter) gegeven. — De Heer Benoist, ingenieur-werktuigkundige te *Troyes* heeft, in navolging der draagbare luchtgloben van Pocock, Weinling en Cella [zie onze nommers van 18 Julij en 22 en 23 Sept. 1833], eene soort van aardglobes vervaardigd, welke voor zeer matigen prijs verkocht worden. Zij zijn van perkament gemaakt, en beslaan, in weerwil van hare grootte, wanneer zij toegevouwen zijn, eene zeer geringe ruimte. Elke globe bestaat uit 12 aan elkander geplakte, ruitvormige stroken perkament, waarop de meest belangrijke geographische bijzonderheden gesteendrukt zijn. Een lint, waarop de lengtegraden staan aangeteekend, aan den knoop van de noord-pool vastgemaakt vervangt elken meridiaan naar verkiezing. De globe wordt zeer gemakkelijk opgeblazen door middel van een zuiger voorzien van twee kleppen. — Onder de voortbrengselen van beeldhouwkunst op de laatste tentoonstelling te *Parijs*, muntte vooral uit een marmeren standbeeld, voorstellende *den Soldaat van Marathon*, zijnde het werk van den Heer Cortot. Dit beeld is thans in den tuin der *Tuilerien* geplaatst, tegen over het beeld van *Prometheus*, 't welk daar reeds vroeger geplaatst stond. — Voor den beroemden Natuurkundige Cuvier zal een marmeren standbeeld worden vervaardigd door den Heer David. Hetzelve zal worden opgerigt in den Planten-tuin te *Parijs*, in de nieuwe gallerij van Natuurlijke Historie. De fondsen voor dit gedenkstuk zijn door eene inschrijving bijeengebragt. — Voor den Planten-tuin te *Parijs*, is een levende tapir, onlangs in *Frankrijk* aangebragt, gekocht voor 2000 fr. — Men heeft nabij *Autun* eenen zeer fijnen groenen steen gevonden, met het afbeeldsel van Nero er op, op eene wijze bewerkt, welke doet veronderstellen, dat het een kunstwerk is uit den tijd diens Romeinschen Keizers. De arbeider, die dit stuk gevonden heeft, heeft het verkocht voor 55 Fransche stuivers; kort daarop werd den kooper door een liefhebber 10 louis geboden, doch het aanbod werd geweigerd, en de steen naar *Parijs* gezonden. Hier zijn er eerst 3000 fr. voor geboden, vervolgens door een Engelschman 9000: de kooper heeft voorgenomen zijn kleinood niet beneden 10,000 fr. af te staan. — Er is eene belooning van duizend franken uitgeloofd aan den schrijver van het beste boekjen (*Livret*) waarin op eene eenvoudige wijze het leven en de verdiensten van Larochefoucault-Liancourt verhaald zijn, moetende dit boekjen ingerigt zijn ten gebruike op de lagere scholen in de steden en op het land. Deze premie is uitgeloofd door het Genootschap *Monthyon en Franklin*, en zal worden uitgereikt op den 23 December dezes jaars, zijnde de 101e verjaring der geboorte van Monthyon, welke dag bestemd is tot het uitdeelen van gouden eerepenningen aan personen, 't zij Franschen of vreemdelingen, welke geacht worden zich bij het menschdom het meest verdienstelijk te hebben gemaakt. De stukken moeten portvrij ingezonden worden voor 16 Nov. 1834, *rue Pot-de-Fer Saint-Sulpice n°. 20, au Professeur* Lebreton. — De 17 Schouwburgen van *Parijs* hebben in den jare 1833 gezamenlijk een ontvangst gehad van 6,209,568 fr.

Engeland. — Een plan tot vorming van een *Instituut van Britsche Architecten*, voor eenigen tijd ontworpen, is thans genoegzaam tot stand gebragt. Hetzelve zal strekken om de Bouwkunst, zoo in theorie als in praktijk te bevorderen, en het wetenschappelijk karakter van hen die deze kunst uitoefenen in stand te houden. Tot dat einde zullen de werkzaamheden van het Bouwkundig Instituut bestaan, in het aanleggen eener Boekerij van werken in alle vakken, welke met de Bouwkunst in verband staan, van een Museum van Oudheden, modellen, afgietsels, proeven van bouwmaterialen en allerlei voorwerpen, welke tot opheldering der Bouwkunst kunnen strekken; in middelen aan de hand te geven om over den aard en de eigenschappen der bouwmaterialen proeven te nemen; en eindelijk in vergaderingen, als bij andere Genootschappen, tot het doen van voorlezingen, enz.

Letterkundige Berigten.

Verdediging van de onafhankelijkheid des Handels, bij het oprigten van naamlooze maatschappijen, door *Mr. F. A. VAN HALL.* Te Amsterdam bij de Erven H. GARTMAN, 1834.

In eenen tijd, waarin zich onze vertegenwoordigers bezig houden met de beraadslaging over een nieuw stelsel van wetgeving, verdient het dank, wanneer kundige regtsgeleerden zich de, meestal vrij ondankbare, moeite getroosten, over belangrijke punten hunne bedenkingen openbaar te maken, en dus hunne ondervinding tot voorlichting bij het algemeen te doen strekken. De schrijver der bovengenoemde verdediging, heeft zich ditmaal, want ook vroeger was hij in dien geest werkzaam, ten doel gesteld het betoog, dat de bepaling van het thans vigerend Wetboek van Koophandel, in het nieuw ontwerp behouden, naar welke de vestiging van naamlooze maatschappijen, door 's Konings goedkeuring van derzelver statuten moet worden voorafgegaan, voor den handel belemmerend, voor het algemeen belang niet noodzakelijk is. Wij vinden in dit betoog veel, oneindig veel zelfs, der behartiging overwaardig, dat wij bovenal ter lezing zouden aanbevelen aan die ambtenaren, die door den aard hunner betrekkingen geroepen zijn, de gedachte bepaling in toepassing te brengen; want ook wij zijn van gevoelen, dat men in de laatste jaren, daaraan eene al te uitgebreide beteekenis heeft gegeven. Of echter die overtuiging, en des noods de ondervinding, dat men dat toezigt van het bestuur door kleingeestige bemoeijingen hinderlijk kan maken, juist tot de gevolgtrekking moet leiden, dat het beginsel voor nadeelig en overbodig moet worden gehouden, betwijfelen wij; immers hadden wij gewenscht, dit met minder vooroordeel bewezen te zien. Ons bestek gedoogt niet over dit punt in bijzonderheden te treden, doch het komt ons voor, dat men bij dit onderzoek bovenal in het oog moet houden, dat belanghebbende in naamlooze maatschappijen veeltijds bijzondere, geene handeldrijvende, personen zijn, wien het aan de kennis ontbreekt om de inrigting behoorlijk na te gaan, althans derzelver vermoedelijke gevolgen te berekenen; dat het algemeen dus, bij ondernemingen, waarvan de hoofdaanleggers niet personeel verbonden zijn, zekere waarborgen kan vorderen, om niet door schoonschijnende, maar bedriegelijke, ontwerpen te worden verleid. En dat dit eenvoudig denkbeeld van openbare orde, wel verre van het bestaan van naamlooze maatschappijen te bedreigen, aan hetzelve veeleer bevorderlijk is, leert ons de ondervinding, vooral ten aanzien der zoo talrijke weduwenfondsen en dergelijke. De onbeperkte vrijheid die men aan deze inrigtingen had gegeven, en de schroomelijke gevolgen van valsche berekeningen hadden immers zoodanig wantrouwen in die instellingen doen ontstaan, dat men zonder de bemoeijing van het gouvernement, waarvan het toezigt een waarborg werd, zeer zeker geene derzelve de soortgelijke crisis had zien overleven. Dat nu deze onderscheidene voordeelen, hetzij hersenschimmig zijn, hetzij door grootere nadeelen worden opgewogen, hiervan heeft ons de aandachtige lezing van het aangekondigd geschrift niet overtuigd. Zulks echter belet niet, dat wij het met vertrouwen aanbevelen, omdat door verschil van gevoelen de waarheid des te helderder aan den dag komt, en niet minder, omdat hetzelve, zoo al niet tot wijziging van het beginsel, dan toch tot deszelfs toepassing, eene nuttige bijdrage levert.

BLOEMLEZING UIT NEDERLANDSCHE PROZASCHRIJVERS, van de Zestiende tot de Negende Eeuw, door N. G. van Kampen. Eerste Stuk. Van *Aldegonde tot Wagenaar.* Te *Haarlem*, bij François Bohn, 1834, f [illegible].

De Hoogleeraar *Siegenbeek* gaf vroeger zijne uitmuntende *Proeven van Nederduitsche Welsprekendheid.* De Hoogleeraar *van Kampen*, thans een handboek voor het Akademisch onderwijs en voor letterlievende landgenooten eene bloemlezing van prozaschrijvers willende leveren, heeft zich niet bepaald tot proeven van welsprekendheid, maar daarin van elken goeden, degelijken, krachtigen prozastijl voorbeelden opgenomen. Dit eerste stuk loopt, blijkens den titel, van *Aldegonde* tot *Wagenaar*: met nog twee stukjes zal het werk volledig zijn. Dat deze bloemlezing keurig is, daarvan strekt de naam des verzamelaars tot waarborg. De onvermoeide *van Kampen* heeft zich echter niet vergenoegd, met uit de tuinen van anderen bloemen te vergaren; hij heeft ook uit eigen hof geplukt, en biedt ons in eene Inleiding eene vlugtige schets aan eener Geschiedenis van den Nederlandschen prozastijl. Veel heeft hij op met *van Effen*, en opzigtelijk dezen schrijver lezen wij bij hem deze harde waarheid, waarmede deze aankondiging wordt besloten: » het pleit geenszins voor den smaak » onzes tijds, dat de *Hollandsche Spectator*, die goudmijn voor menschen» kennis, Hollandsche zedeschildering, goeden smaak en natuurlijken » schrijfstijl, op alle boekverkoopingen tot een spotprijs gedaald is, terwijl » de Engelsche Spectator, schoon nog ouder, thans nog telkens meer en » meer nette en bevallige drukken beleven mag, en dus nog altijd door » de Britten gelezen wordt."

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

VRIJDAG, *den 13den Junij.*

TARWE. — In eenen doen: 128 ℔ jarige witbonte Pools. *f* 212; - 128 N. Zeeuws, *f* 168; - 131 O. Rost. *f* 185; - 127 Pomm. *f* 152, zeilende; - 123 N. W. Banth. *f* 148; - 119, 121, 123 N. Vriess. *f* 135, 138, 145; - 127 N. blaauwe Hanau-d. *f* 145; - 128 mindere Pools. *f* 183; - 131 roode Hanau-d. *f* 192.

ROGGE. — Prijshoudend: 123 ℔ N. Rhijn *f* 138.

GARST. — Stil: 111 ℔ Deensche *f* 80.

HAVER. — Op vorige prijzen gehouden, alleen verkocht 86 ℔ fijne Vriesche aan de Zaan *f* 88.

PAARDEN-BOONEN. — *f* 120.

*** Getrouwd:

Mr. C. J. VAN HEUSDEN,
Weduwenaar van Vrouwe L. Sterk,
en
J. S. VAN HAEFTEN.

Utrecht, den 12. Junij 1834.

*** Heden overleed in den ouderdom van bijna *zeven-en-vijftig* jaren, na eene langdurige ongesteldheid, mijn geliefde Echtgenoot, JOHANNIS CHRISTIAAN HOPMAN.

Breda, den 13. Junij 1834.

W. C. HENCKEN,
Wed. J. C. Hopman.

NB. De *Smederij* zal provisioneel worden voortgezet, terwijl de *Handel in Kolen* door mijn' Zoon P. HOPMAN zal worden aangehouden, ten welken einde hij zich in ijders gunst aanbeveelt, beloovende bij voortduring aan zijne Begunstigers eene prompte bediening.

*** Heden overleed aan eene *uitteerende ziekte* mijn waarde Echtgenoot, PETRUS JOSEPHUS GOMMERS, in leven Stads-Chirurgijn en Accoucheur, in den ouderdom van 55 jaren en 6 maanden, na alvorens de Heilige Sacrementen te hebben ontvangen. Na eene gelukkige Echtverbindtenis van 20 jaren, betreur ik met mijne Kinderen dit voor mij en hen zoo treffend verlies.

Breda, den 13 Junij 1834.

J. C. HAMEL.
Wed. P. J. Gommers.

Vrienden en Bekenden zoo binnen als buiten de Stad, gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te merken.

CIRQUE ROYAL,

van den heer

BAPTISTE LOISSET.

(*Op het Binnenhof voor de Militaire Akademie.*)

Heden ZONDAG 15 Junij 1834. *Tot Volstrekte Sluiting.*

DE SLAG VAN ARBAN, groote scène équestre, eindigende met de GROOTE AMAZONEN-MANŒUVRE, door 4 Ruiters en 4 Dames.

In deze *volstrekte laatste voorstelling* zal de Directeur met zijn bijhebbend Gezelschap alles aanwenden, om een blijk van zijnen gevoeligsten dank te betuigen, voor het talrijk bezoek, waarmede men hem gedurende zijn verblijf alhier vereerd heeft.

(*Aanvang precies om 6 ure, des avonds.*)

*** J. RAVINET EN TOUSSEUL EN BROEDER, in de Lange Brugstraat, lett. G, n°. 18, te Breda, verwittigen het publiek, dat zij voorzien zijn van alle soorten van PARAPLUIES, PARASOLS en BALEINEN. Ook Repareren zij voor civiele prijzen.

EFFECTEN EN WISSEL-KANTOOR

TE 'SHERTOGENBOSCH.

E. HARTOG, Jr. & J. KANN, te 's Hertogenbosch, naast het Postkantoor, belasten zich met de *in-* en *verkoop* van alle soorten van LANDS-OBLIGATIEN en EFFECTEN, het *inkasseeren*, *bezorgen* en *uitbetalen* van WISSELS, COUPONS en BANKBILLETTEN, het *bezorgen* van nieuwe STELLEN-COUPONS bij alle Effecten, het *verwisselen* van alle soorten van MUNTSPECIEN, soomede met het *uitzetten* van GELDEN en met alles wat dat vak medebrengt. Belovende eene prompte en civiele bediening.

*** Mr. L. BEENS, openbaar Notaris, residerende te Breda, zal, voor zijnen principaal, op Zaturdag den 21sten Junij 1834, des avonds ten zes ure, in het Koffijhuis van *L. C. van Lingen*, in de St. Janstraat te Breda, vaceren, om aldaar aan den hoogst- en meestbiedende te veilen en *veertien* dagen daarna, finaal te verkoopen:

Eene goed ter Nering staande HUIZINGE met wel beklante BAKKERIJ, PLEIN en ERVE, genaamd: *de Gulden Berg*, gestaan en gelegen te Breda, aan de noordzijde van de Lange Brugstraat, op den hoek van de Vissenstraat; gemerkt met de Kamer in de Vissenstraat uitkomende: C, 25 en 219. — Aan te vaarden met den 1e Januarij 1835, als zijnde tot dien tijd in huur bij *P. van Someren*, voor *f* 355 's jaars.

Nadere onderrigting te bekomen ten kantore van gemelden Notaris.

*** Mr. L. BEENS, openbaar Notaris, residerende te Breda, als daartoe benoemd bij vonnis van de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Breda, de dato 26 Mei 1834, behoorlijk geregistreerd, zal, op Zaturdag den 21sten Junij 1834, des avonds ten *zeven* ure, in het Koffijhuis van *L. C. van Lingen*, in de St. Janstraat te Breda, vaceren, om aldaar op den voet en ten overstaan als bij de Wet van 12 Junij 1816, is geregeld, aan de hoogst- en meestbiedenden te veilen en *veertien* dagen daarna finaal te verkoopen, de navolgende

VASTE GOEDEREN:

1° *Koop*: Eene goed ter Nering staande HUIZINGE en ERVE, met goed beklante BAKKERIJ, genaamd: *het Wapen van Breda*, en ACHTERHUIZINGE, genaamd, *het Kanon*, staande en gelegen te Breda, op de zuidzijde van de Groote Markt, op den hoek van de Halstraat, gemerkt A, 438 en 439. — Aan te vaarden de Huizinge en Bakkerij met den 1sten November 1836, als zijnde tot dien tijd in huur bij *P. J. Verbist*, voor *f* 120 's jaars, en de Achterhuizinge met den 1sten November 1836, als zijnde ook tot dien tijd in huur bij *J. van der Mast* voor *f* 65 's jaars.

2° *Koop*: Eene HUIZINGE, PLEIN en ERVE, van ouds genaamd: *de Kalveren-Dans* en nu de *Generaal Salis*, gestaan en gelegen te Breda, op de westzijde van de Halstraat, gemerkt A, 445. — Aan te vaarden met den 1sten Januarij 1837, als zijnde nog dit jaar verhuurd aan *P. Soffers*, tegen *f* 90, en de twee volgende jaren, aan *S. Kievitz*, tegen *f* 100 's jaars.

3° *Koop*: Eene HUIZINGE, PLEIN en ERVE, van ouds genaamd: *de Blaauwe Roos*, gestaan en gelegen te Breda, op de westzijde van de Halstraat, gemerkt A, 451. — Aan te vaarden met den 1sten November 1834 of 1837, als zijnde tot dien tijd in huur bij *A. Vasten* voor *f* 110 's jaars.

4° *Koop*: Eene HUIZINGE en ERVE, gestaan en gelegen te Breda, op de noordzijde van de Nieuwstraat, gemerkt B, 219. — Aan te vaarden met den 1 November 1834, als zijnde tot dien tijd in huur bij *P. van Thoor*, voor 80 cents per week.

Nadere onderrigting te bekomen ten kantore van gemelden Notaris.

DOOR VERANDERING VAN WOONPLAATS

UIT DE HAND TE KOOP

om terstond te kunnen aanvaarden:

De HUIZINGE *PLANTLUST*, met alle de daaraan behoorende GEBOUWEN, BEPOTINGEN en BEPLANTINGEN, te zamen groot 9 bunders; staande en gelegen in de Vrijheid Gemeente *Waalwijk*, Provincie *Noord-Braband*. Dit GOED is ook zeer geschikt en gelegen tot het aanleggen eener Fabriek; te bevragen met *gefrankeerde* brieven bij den Eigenaar Mr. J. A. SCHOLTEN VAN ASCHOTEN en bij den Timmerman P. J. BROESHART aldaar.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

IN DIENST VAN HET GENERAL POST OFFICE, — VOOR

PASSAGIERS EN GOEDEREN.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company te Londen, in bovengemelde dienst, vertrekken geregeld van Rotterdam en Londen iederen Woensdag en Zaturdag; zijnde zulks van Rotterdam bepaald op:

Woensdag den 18. Junij, des morgens ten 8 ure.
Zaterdag » 21. » » » 10 »

Nadere inlichtingen bij de Agenten: { W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

Junij 1834.

Van *Middelburg.*	Van *Rotterdam.*
Dingsdag den 17, 's morg. 7½ uur	Woensdag den 18, 's midd. 12 uur
Vrijdag » 20, » 10 »	Zaturdag » 21, 's morg. 4 »
Zondag » 22, » 11½ »	Maandag » 23, » 4½.

Berigt van Inteekening

OP EENEN TWEEDEN OP NIEUW VERBETERDEN EN VERMEERDERDEN DRUK VAN DE

ALGEMEENE NATUURLIJKE HISTORIE,

OF VERVOLG

[illegible]

KATECHISMUS DER NATUUR

VAN WIJLEN DEN HEER J. F. MARTINET, 4 DEELEN.

Dit Vervolg zal in 2 deelen of 5e en 6e deel, in groot 8°, met zeer fraaije uitlaandsche koperen platen worden uitgegeven.

Bij inteekening zullen deze 2 deelen, op goed drukpapier kosten *f* 3,60, en op velin papier *f* 5.

Uit te geven door de Boekhandelaars JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel, breeder omschreven volgens berigt, hetwelk bij de voornaamste Boekhandelaren in het Rijk *gratis* verkrijgbaar is.

De inteekening staat open tot *ultimo Julij* 1834, na welken tijd, in geen geval exemplaren, dan tegen den verhoogden prijs, zullen afgeleverd worden.

En ten einde men kan oordeelen, over de bewerking en uitvoering van dit werk, is het 5e deel, hetwelk in 2 stukken gesplitst is, alom bij de HH. Boekhandelaren ter inzage gedeponeerd.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.